

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/32/2017
Identifikačné číslo spisu:	1501897977
Dátum vydania rozhodnutia:	04.05.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Daniela Sučanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1501897977.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu Bytového družstva Petržalka, so sídlom v Bratislave, Budatínska č. 1, IČO: 00169765, proti žalovanému C. H., bývajúcemu v D., zastúpenému JUDr. Evou Mišíkovou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Laurinská č. 2, o privolenie k výpovedi z nájmu bytu, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 16 C 53/2001, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 2. júna 2016 sp. zn. 5 Co 272/2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 2. júna 2016 sp. zn. 5 Co 272/2015 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 2. júna 2016 sp. zn. 5 Co 272/2015 odmietol odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „súd prvej inštancie“) z 10. septembra 2008 č.k. 16 C 53/2001-102, ktorým súd prvej inštancie privolil k výpovedi z nájmu trojizbového bytu č. XX, ktorý sa nachádza na 5. poschodí, N. ulici č. X v D. - žalovanému. Tiež určil, že nájomný pomer sa ukončí uplynutím trojmesačnej lehoty, ktorá začína plynúť prvým dňom kalendárneho mesiaca nasledujúceho po právoplatnosti tohto rozhodnutia. Odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil oneskoreným podaním odvolania [§ 218 ods. 1 písm. a/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“)]. V odôvodnení poukázal na to, že na pojednávaní konanom dňa 10. septembra 2008, na ktorom súd prvej inštancie rozhodol vo veci vyhlásením rozsudku, bol žalovaný prítomný a mal vedomosť o tom, že súd písomné vyhotovenie rozsudku bude účastníkom doručovať a mohol teda súdu prvej inštancie oznámiť, kedy bude na zahraničnej ceste a kedy sa bude zdržiavať v mieste svojho bydliska. Odvolací súd konštatoval, že žalovaný sa účelovo vyhýbal prevzatíu rozsudku, hoci sa v mieste bydliska v roku 2008 zdržiaval viac času ako bol na zahraničných cestách. Tiež poukázal na to, že žalovaný vedel o rozsudku aj z dôvodu prebiehajúcej exekúcie na základe exekučného titulu, ktorým bol právoplatný a vykonateľný rozsudok. Odvolací súd vyhodnotil správanie žalovaného, ktorý až v roku 2015 predložil potvrdenie od zamestnávateľa, že v čase doručovania rozsudku bol na zahraničnej pracovnej ceste, ako účelové a v rozpore s dobrými mravmi.

2. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný. Namietal, že napadnuté uznesenie

je nesprávne, pretože trpí vadou podľa § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Uviedol, že odvolací súd bez toho, aby boli splnené podmienky na postup v zmysle ustanovenia § 218 ods. písm. a/ O.s.p., odmietol odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie ako oneskorene podané. Poukazoval, že na rozsudku súdu prvej inštancie bola vyznačená právoplatnosť a vykonateľnosť bez toho, aby mu bolo toto rozhodnutie riadne doručené alebo aby boli splnené podmienky náhradného doručenia. Neskôr z dôvodu nesprávnosti a nezákonnosti takéhoto postupu mu Okresný súd Bratislava V oznámil písomnosťou z 21. januára 2015, že na tomto rozsudku zrušil doložku právoplatnosti a vykonateľnosti a následne mu bol tento rozsudok riadne doručený 2. februára 2015 a dňa 5. februára 2015 podal proti nemu odvolanie, ktoré teda nebolo podané oneskorene. Dovolateľ tiež nesúhlasil s tvrdením odvolacieho súdu, že sa úmyselne a účelovo vyhýbal preberaniu zásielok, čo preukazoval riadnym preberaním súdnych zásielok počas celého konania. Taktiež poukázal na skutočnosť, že o prebiehajúcej exekúcii sa dozvedel až 29. mája 2014 po doručení „uznesenia o začatí exekúcie“. Uviedol, že zabezpečenie riadneho doručenia súdnych zásielok je povinnosťou súdu a zákon v žiadnom prípade neukladal účastníkovi konania povinnosť samostatne a iniciatívne zisťovať, či sa v súdnom spise nenachádza nejaké nové rozhodnutie, ktoré nebolo strane v konaní riadne doručené. Navyše, v čase doručovania rozsudku nebolo zákonnou povinnosťou účastníka oznamovať, kedy sa nebude zdržiavať na adrese. Vzhľadom na to, že odvolací súd neoprávnene odmietol odvolanie proti prvoinstančnému rozsudku bez toho, aby takýto postup riadne odôvodnil, dovolateľ žiadal dovolací súd, aby napadnuté uznesenie zrušil a vrátil vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

3. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že dovolanie nie je prípustné. V súvislosti s prevzatím, resp. neprevzatím rozsudku súdu prvej inštancie žalovaným vyjadril presvedčenie, že konanie žalovaného je účelové a v rozpore s dobrými mravmi, tak ako to konštatoval aj odvolací súd. Žalovaný mal objektívnu možnosť dozvedieť sa o povinnosti vypratať byt, nakoľko bol prítomný pri vyhlásení rozsudku, tak ako mal možnosť sa odvolať a ak sa včas plánoval odvolať, tak sa mal zaujímať o doručenie písomného vyhotovenia rozsudku po jeho vyhlásení. Vzhľadom na uvedené žalobca navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalovaného zamietol.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie, ktoré má predpísané náležitosti (§ 428 CSP), podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť.

5. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (viď § 428 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

6. V danom prípade žalovaný uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Najvyšší súd už v judikátoch R 23/1994 a R 4/2003 (ďalej v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 41/2000, 2 Cdo 119/2004, 3 Cdo 108/2004, 3 Cdo 231/2008, 4 Cdo 20/2001, 5 Cdo 434/2012, 6 Cdo 107/2012, 7 Cdo 142/2013, 3 Cdo 98/2015) vydaných do 30. júna 2016 považoval za prípad odňatia možnosti konať pred súdom postup súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmietol zaoberať meritom veci (odmietol podanie alebo konanie zastavil alebo odvolací súd odmietol odvolanie), hoci procesné predpoklady pre taký postup neboli dané.

8. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd skúmal, či odmietnutie odvolania žalovaného odvolacím súdom vykazovalo znaky procesného postupu znemožňujúceho strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle CSP.

9. V čase doručovania rozsudku súdu prvej inštancie bol platný a účinný Občiansky súdny poriadok a právna úprava doručovania bola uvedená v § 47 O.s.p. Do vlastných rúk treba doručiť písomnosti, pri ktorých tak ustanovuje zákon, a iné písomnosti, ak to nariadi súd (§ 47 ods. 1 O.s.p.). Ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržuje, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení. Ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledným, uloží doručovateľ písomnosť na pošte alebo na orgáne obce a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát zásielku počas jej uloženia nevyzdvihne, považuje sa deň, keď bola zásielka vrátená súdu, za deň doručenia, i keď sa adresát o tom nedozvedel (§ 47 ods. 2 O.s.p.). Odvolanie sa podáva do 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje (§ 204 ods. 1 veta prvá O.s.p.).

9.1. Úpravou tzv. náhradného doručenia v zmysle § 47 ods. 2 O.s.p. zákonodarca sledoval cieľ odstrániť prípady právnej neistoty spôsobenej bezdôvodným nepreberaním zásielok adresátom a zabrániť snahám účastníkov spôsobiť prieťahy v konaní alebo dokonca zmariť konanie. Pre vznik fikcie doručenia zakotvenej v citovanom ustanovení ("... ak si adresát zásielku počas jej uloženia nevyzdvihne, považuje sa deň, kedy bola zásielka vrátená súdu, za deň doručenia, i keď sa adresát o uložení nedozvedel ...") je predpísané súčasné splnenie nasledovných podmienok: a/ možnosť náhradného doručenia nie je zákonom vylúčená (viď napr. § 114 ods. 4 O.s.p.), b/ adresát písomnosti nebol pri doručovaní zastihnutý, c/ adresát sa zdržuje v mieste doručovania, d/ doručovateľ nezastihnutého adresáta vhodným spôsobom upovedomil, kedy príde písomnosť doručiť znova (s uvedením dňa a hodiny), e/ druhý pokus o doručenie zostal taktiež bezvýsledný, f/ adresát písomnosti bol vhodným spôsobom upovedomený o uložení písomnosti na pošte alebo orgáne obce, g/ adresát si zásielku počas jej uloženia nevyzdvihol. Tieto podmienky sú stanovené kumulatívne, preto ak z nich nie je splnená čo i len jedna, neuplatní sa fikcia doručenia v zmysle § 47 ods. 2 O.s.p. Miestom doručenia je spravidla miesto (obec alebo mesto), kde má adresát bydlisko alebo sídlo. V odôvodnených prípadoch môže byť miestom doručenia aj iné miesto pobytu, ktoré sám určí na doručovanie adresát (napríklad v podaniach adresovaných súdu).

9.2. Zákonná konštrukcia umožňujúca náhradné doručenie vychádza z toho, že adresát sa v čase doručenia (v určitý konkrétny deň) fakticky zdržiaval v mieste doručenia a má z toho dôvodu možnosť si doručovanú zásielku bezprostredne po náhradnom doručení prevziať alebo vyzdvihnúť. Gramatický výklad slov „hoci sa v mieste doručenia zdržuje“ predstavuje zákonnú požiadavku a predpoklad, že adresát sa v dobe doručovania v mieste doručenia skutočne zdržuje a že len nebol zastihnutý tam, kde má doručovateľ písomnosť doručiť. Zdržovaním sa v mieste doručenia v podstate znamená, že sa adresát každodenne vracia do svojho bytu, čo je vylúčené v prípadoch dlhodobejšej neprítomnosti adresáta v mieste doručenia, ale aj počas krátkodobých pobytov mimo bydliska (napr. pobyt v nemocnici, dovolenka, pracovná cesta a pod.). V prípade, že sa adresát v mieste doručenia v čase doručovania nezdržiava, nedôjde k platnému doručeniu písomnosti (viď aj nález Ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 65/2010 alebo stanovisko publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 4/2001).

10. V preskúmvanej veci z obsahu spisu vyplýva, že rozsudok súdu prvej inštancie bol žalovanému doručovaný podľa údajov na doručení najprv 7. októbra 2008, opätovne 8. októbra 2008, no v oboch prípadoch neúspešne. Následne bola zásielka uložená na pošte, kde si počas odbernej lehoty žalovaný túto zásielku nevyzdvihol. Dňa 29. októbra 2008 bola zásielka vrátená súdu ako neprevzatá. Neskôr (dňa 9. júna 2014) žalovaný prostredníctvom právneho zástupcu nahliadol do spisu (č.l. 108 spisu), v nadväznosti na čo podal proti rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie (č.l. 111 spisu) dňa 24. júna 2014. Následne na základe výsledkov vlastného šetrenia súd prvej inštancie oznámil účastníkom, že zrušil doložku právoplatnosti a vykonateľnosti na rozsudku č.k. 16 C 53/2001-102 z dôvodu, že toto rozhodnutie nenadobudlo právoplatnosť, nakoľko nebolo riadne doručené všetkým účastníkom konania (č.l. 163 spisu), a zároveň bol žalovanému 2. februára 2015 cestou právnej zástupkyne doručený predmetný rozsudok (doručenka na č.l. 162 spisu). Žalovaný opätovne podal odvolanie proti prvoinštančnému rozsudku dňa 5. februára 2015 (č.l. 165 spisu). Odvolací súd v napadnutom uznesení napokon odmietol odvolanie žalovaného ako oneskorene podané.

11. Dovolací súd sa po preskúmaní veci nestotožnil s názorom odvolacieho súdu, podľa ktorého bolo

potrebné odmietnuť odvolanie žalovaného len na základe jeho účelového vyhýbania sa prevzatíu rozsudku, čo malo za následok konanie v rozpore s dobrými mravmi. Z obsahu spisu je zrejmé, že žalovaný bol v čase doručovania rozsudku súdu prvej inštancie na pracovnej ceste, čo potvrdil aj jeho zamestnávateľ (č.l. 126 a 161 spisu). Nakoľko sa teda v čase doručovania nezdržoval v mieste doručenia (viď bod 9.3.), nemohlo dôjsť k platnému a účinnému doručeniu rozsudku. V takomto prípade neobstojí argumentácia odvolacieho súdu, že žalovaný sa zúčastnil pojednávania, na ktorom súd prvej inštancie vyhlásil rozsudok vo veci samej, nakoľko takáto skutočnosť nemá účinok doručenia rozsudku ako predpokladu začatia plynutia odvolacej lehoty. Tiež je potrebné uviesť, že žiadne zákonné ustanovenie neukladá účastníkovi konania povinnosť oboznamovať súd o plánovaných pracovných cestách za účelom doručenia rozhodnutia, alebo iniciatívne skúmať či mu náhodou nebola doručovaná zo strany súdu nejaká písomnosť. Je v prvom rade úlohou súdu, aby účinne doručil účastníkovi konania rozhodnutie, lebo v opačnom prípade im odníme právo, aby na základe ich včas podaného odvolania bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmané odvolacím súdom.

11.1. Keďže v danom prípade nebolo možné uplatniť fikciu doručenia v zmysle § 47 ods. 2 O.s.p., začala odvolacia lehota plynúť až v nadväznosti na faktické prevzatie zásielky splnomocnencom určeným právnu zástupkyňou žalovaného na pošte 2. februára 2015; odvolanie žalovaného podané prostredníctvom jeho právnej zástupkyne 5. februára 2015 bolo preto podané v odvolacej lehote.

12. Najvyšší súd so zreteľom na uvedené konštatuje, že pokiaľ odvolací súd odmietol odvolanie žalovaného ako oneskorene podané, týmto nesprávnym procesným postupom znemožnil žalovanému, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a žalovaný opodstatnene uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP.

12. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP).

12.1. Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

13. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

14. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.